

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ

ภูมิหลัง

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” ถูกกำหนดขึ้นจากความพยายามของนานาชาติเพื่อหยุดยั้งความสูญสลายเสื่อมโทรมของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติอันทรงคุณค่าที่ตั้งอยู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ได้รับการรับรองจากรัฐสมาชิกขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ในการประชุมใหญ่สมัยสามัญครั้งที่ 17 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 โดยอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2518

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2530 ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาฯ และจนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 ได้มีประเทศต่าง ๆ รวม 167 ประเทศเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ จึงนับได้ว่าอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกเป็นความตกลงระดับนานาชาติเพื่อการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดอนุสัญญาฯ หนึ่ง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำคัญของอนุสัญญาฯ อีกการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติให้ดำรงคุณค่าความโดดเด่นเป็นมรดกของมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคตตลอดไป

รัฐภาคีในอนุสัญญาฯ ต้องยอมรับในเบื้องต้นว่ามีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การคุ้มครอง และการสงวนรักษา แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในประเทศของตน รวมทั้งต้องยอมรับว่าจะดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวโดยทรัพยากรในประเทศของตน หรือบางครั้งอาจได้รับความช่วยเหลือจากนานาชาติ เพื่อให้แหล่งมรดกโลกได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสมและดีที่สุด

พันธกรณีของรัฐภาคี

ภาคีในอนุสัญญาฯ จะต้องยอมรับร่วมกันในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบายและวางแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพ พร้อมไปกับการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมของชุมชน

- กำหนดมาตรการที่เหมาะสมด้านกฎหมาย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการศึกษาวิจัย การปกป้องคุ้มครอง การอนุรักษ์ การบริการทางการศึกษา และการฟื้นฟู มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ

- ละเว้นการดำเนินการใด ๆ ที่อาจจะทำลายมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของรัฐภาคีอื่น ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม แต่จะสนับสนุนช่วยเหลือรัฐภาคีอื่น ๆ ในการศึกษาวิจัยและปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในประเทศนั้น ๆ

คณะกรรมการมรดกโลก

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกได้รับการบริหารโดย “คณะกรรมการมรดกโลก” ซึ่งประกอบด้วยกรรมการจาก 21 ประเทศ ที่ได้รับการเลือกตั้งจากรัฐภาคี การเลือกตั้งคณะกรรมการฯ มีขึ้นทุก 2 ปี ในช่วงเวลาเดียวกับการประชุมสมัชชาสามัญประจำปีขององค์การยูเนสโก โดยมีวาระกำหนดดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี หน้าที่หลักของคณะกรรมการมรดกโลก มีดังนี้

- พิจารณาการตัดสินใจขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก

- พิจารณาการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ
- พิจารณาคำร้องขอความช่วยเหลือนานาชาติที่รัฐภาคีเสนอมา
- ติดตามตรวจสอบให้รัฐภาคีดำเนินการเพื่อการปกป้องคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของตน ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ
- บริหารกองทุนมรดกโลก

การดำเนินของคณะกรรมการมรดกโลก ได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากสำนักงานเลขานุการ ศูนย์มรดกโลก ซึ่งเป็นหน่วยงานขององค์การยูเนสโก ซึ่งมีที่ตั้งที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

คณะกรรมการกลางหรือคณะกรรมการบริหารของคณะกรรมการมรดกโลก

คณะกรรมการบริหารของคณะกรรมการมรดกโลก ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 5 คน และเลขาธิการ 1 คน คณะกรรมการบริหารได้รับการเลือกตั้งจากคณะกรรมการมรดกโลกในการประชุมสมัยสามัญประจำปี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 1 ปี

บัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ได้กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่รัฐภาคีต่าง ๆ นำเสนอและมีคุณค่าโดดเด่นตามเกณฑ์มาตรฐาน ไว้ใน “บัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก” และจนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติจำนวน 730 แหล่ง ในประเทศต่าง ๆ ได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 563 แหล่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ 144 แหล่ง และแหล่งผสม (วัฒนธรรม + ธรรมชาติ) 23 แหล่ง ในจำนวนนี้บางแหล่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดี เช่น พีรามิดในประเทศอียิปต์ แกรนด์แคนยอนในประเทศสหรัฐอเมริกา หัซมาฮาลในประเทศอินเดีย โบสถ์เวสมินสเตอร์ในประเทศอังกฤษ อุทยานแห่งชาติการ์มาธ (ยอดเขาเอเวอร์เรส) ในประเทศเนปาล และกำแพงเมืองจีนในประเทศจีน เป็นต้น

มรดกโลกในภาวะอันตราย

ในกรณีที่มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก ได้รับการคุกคามจากการดำเนินการใด ๆ เช่น โครงการพัฒนาต่าง ๆ การสงคราม การเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ฯลฯ จนมีแนวโน้มอย่างชัดเจนหรือบ่งชี้ว่ามรดกโลกแห่งนั้นกำลังเผชิญหน้ากับภาวะอันตราย อนุสัญญาฯ ได้กำหนดให้มีการพิจารณาขึ้นทะเบียนให้แหล่งมรดกโลกนั้น เป็นแหล่งมรดกโลกในภาวะอันตราย ทั้งนี้เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งในการคุ้มครองและฟื้นฟูแหล่งมรดกโลกนั้น อย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง โดยปกติแล้วการพิจารณาให้แหล่งมรดกโลกใดเป็นแหล่งมรดกโลกในภาวะอันตราย ควรได้รับความยินยอมจากรัฐภาคีผู้มีอำนาจอธิปไตยเหนือแหล่งมรดกโลกนั้น ๆ แต่ในกรณีที่รัฐภาคีผู้มีอำนาจอธิปไตยเหนือแหล่งมรดกโลกนั้น ไม่ให้ความร่วมมือ

ในการดำเนินการใด ๆ เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู คณะกรรมการมรดกโลกก็อาจมีมติให้แหล่งมรดกโลกนั้นเป็นแหล่งมรดกโลกในภาวะอันตรายได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากรัฐภาคีแต่อย่างใด

กองทุนมรดกโลก

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ได้จัดตั้ง “กองทุนมรดกโลก” ขึ้นเพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ เงินกองทุนมรดกโลกที่มีมาจากคำบำรุงประจำปีจากรัฐภาคี เงินบริจาคจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรและบุคคลโดยทั่วไป และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การใช้จ่ายเงินกองทุนมรดกโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการปกป้องคุ้มครองและการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ รวมทั้งเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งมรดกโลกในภาวะอันตรายในกรณีเร่งด่วน

รัฐภาคีมีสิทธินำเสนอโครงการเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนมรดกโลกภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาวิจัย ด้านเทคนิค และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการฝึกอบรม และเครื่องมืออุปกรณ์ ขณะเดียวกันในกรณีพิเศษ รัฐภาคีอาจขอยืมเงินจากกองทุนฯ ได้ในระยะยาวและปลอดดอกเบี้ย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายบุญมี สิริศรีสวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	24 มีนาคม ค.ศ. 1976
ประวัติการศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดมะโน แขวงหลวงพระบาง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสี่พุทธบาท แขวงหลวงพระบาง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดองค์ตั้ง อำเภงเวียงจันทน์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2543 – 2544 เป็นอาจารย์ผู้สอนโรงเรียนวัดบ้านขุน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved